

გეოგრაფია ნიამორები

№ 10

ტფილისი

დეკემბერი

1923

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

გრიგოლ რობაქიძე—მზის ნარქენი
იოანე უიფიანი—ჩემს თავზე
ტიციან ტაბიძე—მელიტა
შალვა აფხაიძე—იოკაგამა
კოლაუ ნადირაძე—დიფირამბები
რაჟდენ გვეტაძე—წერილი
გიორგი ლეონიძე—ტფილისის სასაკლავო
ელენე დარიანი—დარიანული
ვ. გაფრინდაშვილი—მაჩაბლის მთვარე
სერგო კლდიაშვილი—გონორარი ყელსახვევისთვის
ტიციან ტაბიძე—ცისფერი ყანწები და დადიზმი

რედაქტორი: ვალერიან გაფრინდაშვილი.

მზ. თაყაი (ხა) 1

მზის ნარჩენი

თიურ. დრამიდან „ქარდუ“.

.....

მონღოლუ რუხი.

საშო უდაბური.

ღვრია თვალისგუგა დაბუგულ ველების.

დაუგეშელი ნადირის ბოღმა.

შუბლი მოღუშული დაბორგილ ნადველის

ჩემი სამშობლოა.

.....

სისხლი აინთება ჩვენი ავი ცეცხლით.

თესლი გახურდება უცხოის ნდომით.

ნისლი გადაუარს ელამურ თვალებს.

სუნთქვა დაგუდდება ამწვარი სურნელით.

და პირმოკუმულნი

ვართ მაშინ

მარტო საფეთქელი.

აეარდებიან მთვლემარე ბუნაგები.

შეშლილი ნადირები ცხენებს მოვახტებით.

სისხლს გამოუშვებთ:

თან ჩათქმას ჩავაწვეთებთ.

და გამსკდარ ველებს ცეცხლად მოვედებთ —

გრიგალი თავწაჭრილი.

არ არის შეჩერება.

არ არის მოსვენება.

არ არის ნაპირი —

რომ არ გადაეთელოთ.

არ არის უფსკრული —

რომ არ გადავლახოთ.

თუ ვერ გადავლახეთ:

გადავიჩებებით —

დამთვრალი ვეფხები.

.....

ყიფჩაყეთს იყო.

ქალი მოვიტაცე.

ცხენზე შემოვრდე დედალი ავაზა.

ტანი დაყურსული გავმხვართე უნავირზე.

თეთრი თეძოების ვიხილე გახელება.

ხტოდენ ატეხილი ავხორცი მუხლები.

და თვითონ ნადირი გაგხდი მე ნადირი.

კოცნა კბენა იყო.

ალერსი — დანა.

მუცელი გაზნეჭილი

პირით გადავლადრე.
და მარჯვე ნაპრალიდან
ქალი გაფატრული
ვესროლე მდინარეს.
ტუჩები სისხლიან ფაფარზე ავიწმინდე.
სიგიჟის წვეთი
ცხენს მოხვდა საფეთქელში.
ცეცხლი წაეკიდა უნალო ფლოქებში.
და თითქო დაკოდილი—
გაეარდა ქიხვინით.
მე სისხლის ყივილი მოღუშულ სივრცეებს
მათრახად გადავკარი.

.
ეს იყო ყივჩაყეთს.
ვეფხების თვეში.
.

გრიგოლ რობაქიძე.

ჩემს თავზე.

გარდაცვალება, ფერი ლაზარის.
გამხდარი მღვდელი და სახარება,
ჩუმი კალთები რუხი მაზარის
უკანასკნელად მომეფერება...

გავქრები, როგორც ლანდი მაჩაბლის
თქვენ მიუტანეთ ამბავი დედას.
მე მუდამ მქონდა სული ყაჩაღის,
მაგრამ სიკვდილი ვერ გამებედა.

დაწვება ჯავრი რკინის ლოდებათ.
მაწვალებს ფიქრი ტუბერკულოზზე.
იქ, საიქიოს ძმა მელოდება.
ღმერთო მაღალო, ვზა დამილოცე.

მთაში გარეკეს ყველა ცხენები.
ვილამ წაიღოს ჩემი ცხედარი?!.
მოკვდება ყველა ციებ-ციხელებით
და ბედაურით უცხო მხედარი...

იოანე ყიფიანი.

მელიტა

დადაისტური მადრიგალი

ყველაზე უფრო არცხვენს ჩემ სახელს ტიციანს,
ძველ ხავერდის ტიციანთან შედარებით დახეული კანაპები
ალბად არ ელოდა ტიციან: ასეთ ორეულს.
მერი შერვაშიძე (გიგო დიასამიძის ჟურნალიდან ამოხეული)
ურია მხატვარმა სამ წელს რომ ხატა,
უყურებს ამ ლექსს და ეცინება.
წინად ღვთისმშობელს ეს სახე ჰქონდა
წინად აშენებდენ ამისთვის ტაძრებს.

.....
.....
.....
თავზე დამყურებს მერი შერვაშიძე
(სანდრო ყანჩელის ჟურნალიდან ამოხეული
ურია მხატვარმა სამ წელს რომ ხატა)
მელიტა! შენ ალბად უყურებ ტიუტჩევის და რომის ცას
იქნებ მარინეტიც შენით აღტაცებულია.
ჩვენი ტფილისი კი თანდათან ძირს იწვეს,
ვრიგოლ რობაქიძემ ხერხემალი გადაუტეხა,
მაგრამ მიწის ძვრა მაინც იგვიანებს.

ტიციან ტაბიძე.

მერი შერვაშიძე
მ. შ. - მხატვარი

იოკაგამა

ვილას სცალია სწეროს სონეტი.
დაუწყოს კრეფა ცაში ვარსკვლავებს
(ლექსია თითქოს უამის შან-სონატ)
როცა პროსპექტზე ყრიან მკვლევლები
სისხლიან თავებს.

ჩვენი პლანეტაც დგება ყირაზე.
(იქნება მოდის დრო გასვენების)
მთვარე—კინჟარი დაგვესხა ბრაზით
და პოლახუსების სიცივე ქვების.

მოვარდა ხმები:
კიუ-სიუ, სან-ჩიო-სან იოკაგა-მა
და თითქოს მიწა
ირღვევა, ხმება.
ო! ამ ქალაქებს შორი უფსკრულის
ააციმციმებს დამსკდარი გამმა.
აუ! ტრიალებს კაეკა-ამა
შხესაც ქერძაფის გადაესხა მრავალი გრამი
(მართლაც გვეკირდება პოეზიის ჩვენ დიოგრამა).
გრიგალმა ღამე შელესა:
დორბლით.
ახ! ვის სცალია სწეროს ტერცინით.
იქნებ რადიო კიდევ მიდენის
ტალღას შეკვეცილს:

ლაჟ-დენ-დორფ.
ოოხ! ო-ო-ს! ოოს!
მთვარეა ისე თითქოს მიეღოს
შორს ცდომილებზე გახსნილი მორფი.
ვის შეუძლია სთქვას ტრიოლეტი?
და ერთი ცრემლი ვინ გაიმეტა?
როცა სივრცეში გაწოლილა:

დი-ა-ლე -კტი-კა!
(ასეთი არის საიმედო ჩვენი ეთიკა)
და შტეინახი მაკრატელით სკრის
ესკურიალს.
ეებ! ეებ! მიდენის წყველა
პოეზიის უკულმა ტრიალს.

შალვა აფხაიძე.

დიქირამზები

მე ასე ვფიქრობ: ეს ხუმრობა გლახათ თავდება
და ანეგდოტათ შეიძლება აღარ ივარგოს.
ბებერი დედის ატირება იყოს თავდებათ
მიტოვებული მამის ძვლები თუ დაიკარგოს.
გვესტუმრებიან სიყვარულით თვეები, წლები.
ყოველი წამი სავსე არის უტკბეს ალერსით,
ღმერთი მაღალი მფარველია ჩენი ყოველთვის,
უხვათ გადმოდის მისი მაღლი უზენაესი.
ბოლოს და ბოლოს სადარდელი ვილას რა რჩება:
დედის და მამის მიცვალება მოხდება ერთხელ
დიდი ალაპი: ცხელი ფლავი და ფქვილის ლომი...
მათ ვიწრო ბინებს გაზაფხული ამკობს ფარჩებით.

ახ, მხოლოდ ბავშვებს გააკვირვებს დედის სიკვდილი.
კუბოს სითეთრე, საკმეველი, ვარდები, ღვდელი,
პანაშვიდები და კიბეზე კუბოს ვათრევა,
და უცნაური სიყვითლე სახის.
ეს ფიქრი ჩემში შემოიჭრა მოულოდნელათ;
მე არ მინდოდა ამ თემაზე დღეს საუბარი;

მე მოგაგონებთ, თუ ინებებთ, ნომბრის დღეებს,
უსაზღვრო წვიმებს, ყვითელ ფოთლებს—ტალახით
დასვრილს.

სანუგეშოა მაშინ ჯდომა ფართე ბუხართან,
ორსული ცოლის საუბარი, კარგი გაზეთი
და საზოგადოთ ლიტერატურა.
პერსპექტივა—რომ მაგიყებს და მენატრება,—
როგორც ჭლექიანთ აბასთუმანი
—უკანასკნელი მათი ეტაპი—
იქ სადაც უნდათ ჩემ ბავშვებს წასვლა
ავადმყოფ დედის მოსაფერებლათ.

ბევრჯერ შევატყვე—მარტობას მთვარე განიცდის;
(მიუხედავად, რომ ჩამოგავს ის ოქროს კუნძულს)
მახსოვს ის ერთხელ შეადარეს—ხუმრობით ალბათ—
იმ ვერცხლის მედალს, რომ არიგებდენ
წყალ წაღებულთა გადასარჩენათ

ათბობს ჩემ ხსოვნას მოგონება პატარა ამბის:
შენი სხეული ჩამომდნარი, ძვლებზე დასული,
—ჯადოქარობა ტუბერკულოზის
და კარნავალი: ვიწრო კუბო, კრემლები დედის,
უცნობი ხალხი და კატაქალკი.

გაიმართება ახალი გზა გელათისაკენ;
ხავსიან კედლებს ჩვენ ვიწამებთ მეტი ცრემლებით...
ჩემი სხეული დაიწვება როგორც აბედი,
და ნაწილებათ, გამოდგება, რომ დავარიგო.

ქვევით, სულ ქვევით, ჩავიძიროთ უკანასკნელად!
ვიყოთ მართალი—ეს არ არი ისე საშიში,
მორიელივით დაუბრუნდი ისევე ჩემ თავს.
გზა არსად არი,
და ჩავიხრჩობი გაბრაზებით სადმე განთიადს,
ილღაიალი!

კოლაუ ნადირაძე.

1923 წ. ქუთაისი.

წერილი.

დღეს გადავწყვიტე მოგწეროთ წერილი
რადგან ქალაქში იშვიათად გხედავთ:
ალბათ მთებში სიარულით
კეთილი სახე ეკლებით გაქვთ დასერილი.
მოვესწრებოდე ნეტავ;
როცა ჩემი განზრახვა წმინდა და ფარული,
და თქვენი ყროყინი ვით ახალი კარმანიოლა.—
მეხათ დაატყდება ამ დაწყევლილ ქალაქს,
სადაც თქვენი ბედი
(ღმერთებზე მეტი)
ყველაზე უფრო ჰგავს თათრის ბაზარში კბილების მთხრელ
დალაქს.

ჩემთან ყოველ-დღე დადის ერთი სპარსელი
და მთხოვს მივეციდო ქარვის კაკილა,
რომლის პატრონი ეხლა დედოფალია სამოთხეში თეთრი ვირების
და რომელიც იყო ყელსაბამი ჩემი ასულის.
ო, ჩემი ბედი დღეს ყველამ გაკილა,
მაგრამ ვერ მომხრის შური მწირების
და ჩემი ლოცვა ცაში ასული
მოგველინებათ როგორც მანანა.

იყავით ფრთხილათ: ქარს არ მისცეთ ოცნების ყანა.
და თუ სევდები თქვენს ამაყს სულს დაუდარაჯდენ—
ნუ დაგიჩრებათ ჩემი სიტყვა, ძმებო, სანანოთ.
და კვლავ გახსოვდეთ გვეტაძე რაედენ.

რაედენ გვეტაძე.

ტფილისის სასაკლავო.

დაფეთებული შენსკენ მორბიან
სქელი ჯოგები, როგორც ლატანი.
შენ—დაგეშილი დედალი ორბი.
შენ—დაგრაგნილი ლევიათანი.

გლადრავენ მუცელს მწარე აფთრები:
ნუგზარ. ატილა და ტამერლანი.
იხევა ბოძზე გამოფატრული
აპოკალიპსის მწვანე მერანი.

საკლავით სავსე ეგ ზვიმირები.
იფქვის ნახირი გამოხვეტილი.
და ფრონტონებზე ხიმერებივით
სწვეთს საშოები გადმოღვენთილი. —

ბლოკადა სისხლის. დაუძრახავი
ნასუქარ მინდვრებს ლეშხებს უწველი
და ფარაონის სხვილი ძროხები
მორგის საწოლზე ყრიან მუცლებით.

დანებით დგანან ვით სატრაპები
ყასბები ტოვით შემოსილები.
დახეთქე სისხლით ყველა სარდაფი
და ფურგონები შემოსეული

ბლავი ჩანგლებით: ჯერ უძიროა
და არ ავსილა შენი ღარები:
გაწველილ მიწას გაუწირია
ჩამდგარი ღალის ნატბევარები.

დაარტყი ალყა, დააგრიალე,
ჩაასვი ღვიძლში პრესი წყეული;
კიდევ დაბურღე მიწა ძლიერი
შადრევანებათ ამორწყეული.

მაგრამ მძინვარე თუ კი ჩაჰქერი,
გაძლევენ რევანშს ბუღის ბლარტები:
როცა გასკდება როგორც ჩანჩქერი
შენი ძარღვები დასაბღერტელი.

მორწყე და მორწყე მიწის ფერსვები!
მკვდარი ვერხარნის მუცელი მშრალი;
შენგან ოცნებას ეალურსება
ბარბაროსული სისხლის შრიალი!

გიორგი ლეონიძე

დარიანული

დაიტანჯა
მაჯა
მარჯნის
მძიმე
ჯაჭვის
ტარებით
ბევრი ცრემლი
დამეხარჯა
ერთ ღამის
ნეტარებით
დაიტანჯა
მაჯა
მარჯნის
მძიმე ჯაჭვის
ტარებით
მე ლოყაზე
დამრჩო
ფარჩა
ცხელ პირის
მოკარებით
დაიტანჯა
მაჯა
მარჯნის
მძიმე ჯაჭვის
ტარებით
ჩემ დამტანჯველს
ღმერთი
დასჯის
ქაჯათ
გადაგვარებით.

ელენე დარიანი.

მაჩაბლის მთვარე.

მაჩაბლის მთვარე, ქურდებს მოხედე!
შენს სამკაულებს ლამეში იძენს
ორი პოეტი, ორი მოხეტე—
გაფრინდაშვილი და ლეონიძე.

მათ წინ სასახლე და ზედ წარწერა:
თავისმკვლელების პანოპტიკუმი.
ყალბზე დამდგარი ნერვების ძვერა
და სასახლეში შეპარვა ჩუმი.

სახლის ღერბია თვით მორიალი.
კიბეს დარაჯობს სანთლის ქაბუკი.
თითქოს ახალი ესკურიალი
აქ იმართა — გადასაბუვი.

კედლებზე მკვდარი თუთიყუშები.
სანთლის აჩრდილნი, ცრუ ვარსკვლავები.
ვერცხლის ლანგარზე მწვანე შუშები —
შიგ მოკვეთილი ობლად თავები.

როგორც მედუზა სპირტში დაკურავს
მაჩაბლის თავი ღია თვალებით.
გულს ნესტიანი ჩვენება ჰბურავს.
მეტი კომპარით, მეტ გაწვალებით.

და ლეონიძე იპარავს შუშას
მაჩაბლის თავით, თუ ორეულით.
მან ვერასოდეს ვერ დააშუშოს
თავის ოცნება ბრაზმორეული.

მაჩაბლის მთვარე, ქურდებს მოხედე!
შენს სამკაულებს ლამეში იძენს
ორი პოეტი, ორი მოხეტე
გაფრინდაშვილი და ლეონიძე.

ვალერიან გაფრინდაშვილი.

1923 წ. ზაფხული.

ზონორარი ხელსახვევისთვის.

პროლოგი.

ავტორმა ამ პატარა რომანში კინემატოგრაფის სიჩქარით გაარბენინა რაინდები, ქალი გრძელი თმით, ვარსკვლავთმრიცხველი, მოედანი აჯანყებული ბრბოთი, გაპუდრული პარიკები და მრავალი სხვა, რისიც წინდაწინ თქმა მოთხრობას აწებდა.

ავტორი მოერიდა სერიოზულს და სხვების გასართობათ დასწერა ამბავი, რომელიც შესაძლებელია არასოდეს მომხდარა.

თ ა ვ ი პ ი რ ვ ე ლ ი

ამბავი იწყება ქალაქის მოედანით.

როცა ქალაქის უფროსი ამალით გაივლიდა მთავარ მოედანზე, დიდი საათი ტაძრის მაღალ კედლიდან დარეკდა თორმეტს. მრავალი მოქალაქე საგანგებოთ მოდიოდა ამ დროისთვის მოედანზე დაენახათ როგორ გაივლიდა გაპუდრულ პარიკით თავდახურული მაღალი, ხმელი უფროსი. შესწყდებოდა წუთით ვაქრების ყაყანი, მოქალაქეთა მოძრაობა. დარბოდა მხოლოდ ერთი: ეს იყო მოედანის დამგველი, რომელიც თუ ვერ მოასწრებდა დაგვას, დახტოდა ქალაქის უფროსის წინ და ნაგავს წინსაფარში იყრიდა. ეს იცოდა უფროსმა და მოსწონდა კიდევ.

ქალაქის უფროსს ისე ჰქონდა ნაანგარიშევი დრო და ნაბიჯი, რომ შეაბიჯებდა თუ არა სამართველოს პირველ საფეხურს, საათიც მოათავებდა თორმეტს.

და სწორეთ ამ დროს საბნიდან ხალიჩაზე პირველ ნაბიჯს გადმოსდგამდა დონა დიტა.

დონა დიტას ისეთი თმა ჰქონდა, რომ შორეულ საშთავროებშიც იცოდენ ამაზე.

ყველას არა აქვს სახლი აივნებით და ოთახებში ნიხები. ქალაქში ყოველთვის მეტია ქოხი და ლატაკები.

ლატაკებს არც მიხვრა-მოხვრა უფარგა, არც გაზრდილობა აქვთ. მათ იმის წარმოდგენა არა აქვთ რომ სირცხვილია სთქვა—მშია! ქალაქის ლატაკები ხშირად არცხვენდენ თავის მთავარს. აჯანყდებოდენ, დაიყრიდენ თავს და მიადგებოდენ მთავრის, დონა დიტას მამის კოშკს. დონა დიტა გამოვიდოდა მაშინ ქვედა აივანზე, გაიშლიდა ნაწნავებს და გადმოყრიდა ხალხით სავსე მოედანზე. სინარულისაგან ყვიროდა ბრჭო, კოცნიდა თმას და იშლებოდა მაძლარი.

თ ა ვ ი მ ე ო რ ე

ქუჩის შესახვევში, მარჯვნივ ზემო სართულში სცხოვრობდა ვარსკვლავთმრიცხველი. სახლს ჰქონდა აივანი. აივანი დიდ სამსახურს უწყევდა.

კარგ ამიდში, როცა ქარს მტვერი არ ამოქონდა, ვარსკვლავთმრიცხველი დაჯდებოდა აივანზე, გვერდით მაგიდაზე დააწყობდა ჭიქებს ყავით, სვამდა, სჭამდა და ღურბინდით უყურებდა ვარსკვლავებს. თუ სტომაქი მაძლარი ჰქონდა, ორ ვარსკვლავს ერთად უყურებდა.

ქალაქში სცხოვრობდა ორი რაინდი—დონ-პაპინო და დონ-ბაბინო.

დონ-ბაბინოს მან ასწავლა მთვარის ჩამოკიდება ძაფზე, დონ-პაპინოს კი არაფერი, რადგან ის ამაყი იყო.

ავტორს განზრახვა აქვს დასწეროს რომანი, ამიტომ იწყებს სიყვარულის მოთხრობას.

როგორც ყველა ქალს, დონადიტას სწყუროდა სიყვარული.

ბევრი ლამეები დაითენეს დონა-დიტას აივნის წინ ორივე რაინდებმა, შეტაკებაც მოუვიდათ და ერთი რომელიმე კვდარი იქნებოდა, რომ ლამის დარაჯებს არ გაეშველებიათ, მაგრამ დონა დიტას ცივი გული ვერც ერთმა ვერ გააღწო.

ბოლოს შერცხვა ქალს თავისი გულცივობის, დაატანა ძალა-თავს და გადასწყვიტა ენახა მალულათ ღონ-პაპინო.

ღონა-ლიტამ გაიკეთა სამაჯურები, ჩაიცვა ქოშები და გაიპარა ღონ-პაპინოსთან.

ღონ-ბაბინოს უყვარდა ღონა-ლიტა და როცა გაიგო, რომ საღამოს ის მიდიოდა მალულათ ღონ-პაპინოსთან, ჯერ გადასწყვიტა თავი მოეკლა, შემდეგ პაპინო მოეკლა, ბოლოს კი ისევ ღონა-ლიტას გული მოეგო.

ახ, რა ქნას ისეთი, ქალს გადაავიწყოს მოქიშპე რაინდი.

ვარსკვლავთმრიცხველი მეთერთმეტე ჭიქა ყავას სვამდა და მხოლოდ მესამე ვარსკვლავი ჰქონდა დანახული, როცა რაინდი ღონ-ბაბინო რჩევისათვის მოვიდა მასთან.

პატარა ხნის შემდეგ რაინდის გამწარება შეიცვალა აღტაცებით. რაინდი ღონ-ბაბინო მირბოდა თავის ბალისკენ და რაც გზაში ეღობებოდა, გაქონდა მკერდით.

ახ, ეს ღონ-ბაბინო! ღონ-ბაბინო ბებერი მელაა! მან კარგად იცის გაპუ-დრულ პარიკის მელოტ თავზე მორგება, მაგრამ უკეთ სკოდნია ქალის მონა-დირება, რა თქმა უნდა, ბევრი დაუჯდება ეს ოინი ბაბინოს, შეიძლება ამის შემდეგ განახევრდეს მისი სიმდიდრე!

ღონა-ლიტას ბალი უნდა გაეგლო გზათ: შევიდა თუ არა ბნელ ხეივანში, ასი დაქირავებული ციციხათელა გაუძღვა წინ. ღონა-ლიტა ჯერ შეშინდა, მერე გაკვირდა. ქვიშის მაგიერ ბილიკებზე ეყარა ძვირფასი ქვები. როცა ფრინველებმა, რომელნიც წმინდანანებს ვავედენ, ჩამოყარეს ფრთებიდან ნაკვერცხლები, ღონა-ლიტა შეშინდა და მზავონდა ღონ-პაპინო. მაგრამ ჰაერში გამოჩნდნენ ხომალდები და მათ ისევ დაუჯარგეს ქალს ხსოვნა.

ამ დროს ღონ-ბაბინო ალვის ხის წვერზე იყო და იქიდან უყურებდა ყველაფერს.

როცა ქალი გაუსწორდა ხეს, ღონ-ბაბინომ მოვლიჯა მთვარე ცას და ნელა ჩამოუშვა. ღონა-ლიტას ყველაფერი გადაავი ყდა და მაშინ, როცა გამარჯვებული ბაბინო ხიდან ჩამოსვლას აპირებდა, ეუსტად გაწყდა ძაფი, ჩამოვარდა მთვარე, დაეცა ქოშის წვერს და ღონა-ლიტას ატკინა ნეკი.

ახ, ღონა-ლიტა, უბედურო ღონა-ლიტა!

ნეკი მორჩება, მაგრამ მთვარისგან გასრესილი ქოშის წვერი არასოდეს გასწორდება!

დასასრულ უნდა ყოფილიყო ტრაგიული, მაგრამ ავტორის გულკეთილობამ შეარჩია შტრები.

ქალაქის მოედანზე, ღონა-ლიტას სახლის წინ, კვირა შუადღეს, დანიშნული იყო ღუელი.

მთავრის აივანზე თავი მოეყარა ყველა წარჩინებულს. ღონა ღიტა ყველაზე წინ იჯდა.

როცა ღონ-პაპინომ გაგზავნა მასთან მხლებელი გასაგებათ—შეხედავდა თუ არა თანაგრძნობით ღუელის დაწყების წინ, ღონა ღიტამ პასუხათ შეუთვალა, რომ სავარცხელს კბილი მოსტყდა და ცუდ ხასიათზეა.

ღუელი დიდხანს გაგრძელდა. მოპირდაპირენი ლომებივით იბრძოდნენ და ერთმანეთს არ უთმობდნენ.

ღუელი ალბათ დამთავრდებოდა რომელიმეს სიკვდილით, მაგრამ ღონა-ღიტას რიკულზე ჩამოეყვინთა და ამის შემდეგ ბრძოლაც აკრძალეს.

ე პ ი ლ ო გ ი .

დასრულდა რომანტიული ამბავი.

ავტორი სთხოვს რეჟისორებს ისარგებლონ ამ სცენარით და შემოსაყალი თითონ აიღონ, რომ შეიძლონ ახალი ყელსახვევის ყიდვა.

ხერგო კლდიაშვილი

დადაიჯი და ცისფერი ხანები.

შესავალი

მხოლოდ მებრძოლ ლიტერატურულ შკოლათა უშუალო მონაწილე იგრძნობს, რომ ყოველი მემარცხენე ფრთა პოეზიაში ნამდვილად მხოლოდ მცირე ნაწილს გამოხატავს იმ შინაგან საკირეს დუდილისას, რომელსაც ეწოდება შემდეგში რომელიმე ლიტერატურული მიმართულება და ისტორიაში შედის თავის შტამპით. უდიდესი ქროლვა დაცხრილულ ქარებისა, რჩება შემოქმედების გარეშე, მაგრამ ეს შინაგანი ცეცხლის წვა, გამოუთქმელი დუღაბი ჰქმნის ტემპერამენტს, პაქოსს და თვითდამტკიცებას. ამიტომ არ არის ყალბი ის გატაცება, კადნიერება და გადავარდნა, რომელიც ყოველთვის ახასიათებს მებრძოლ შკოლას.

ერთხელ რომანტიზმის ნაპოლეონის ბარაბანის ცემა პარიზში უყრიდა თავს ვალანტიორებს, ნოტრდამის ზარის რეკასავით ისმოდა ვიქტორ ჰიუგოს ხმა, ამაზე უფრო გამდგარი ენტუზიაზმით სწერს გეორგ ბრანდესი.

ყველაზე უახლოესი ლიტერატურული შკოლა ფრანგი სიმვოლისტების ამტკიცებს კიდევ ამას. ბევრისთვის საფრანგეთშიც გაუგებარი იყო სტეფან მალლარმეს უდიდესი ავტორიტეტი. მწერლობით მალლარმე ავტორია რამოდენიმე ოქტორტისა პროზით, რამოდენიმევე სონეტის, კრიტიკულ წერილებისა... ამასთანავე ყველაფერი ეს ისე გაუგებარია, რომ მალლარმე ფრანგებმა შეიტანეს გაუგებარ ავტორთა სიის პირველ რიგში. ნამდვილად კი მალლარმე იყო უდიდესი მეტრი, რომელიც ახსოვს პოეზიას. ყველაფერი ეს გამოჩნდა მის შემდეგ, რაც მისმა მოწაფეებმა დასწერეს აპოლოგიები და აღიდეს უპვირფასესი მასწავლებელი.

პირველი ქრისტიანი აპოლოგეტები არ სწერდენ ისეთი მოწიწებით მაცხოვარზე, როგორც დეკადენტი პოეტები სწერენ აქამდეც მალლარმეზე. აქ ლაქორგი ემგვანება ტერტულიანს და მალლარმე დაადგა მსოფლიო პოეზიას, როგორც გამოკვეთილი თეთრი გედი, რომელიც სიკვდილის წინ კიდევ იზომავს ხმას და უკანასკნელ დასკვნამდე მიიყვანს პოეზიას.

შეუძლებელია აგრეთვე არტურ რემბოს მსოფლიო როლის გაგება, რომ ბიოგრაფიას არ გაემხილა ამ უკანასკნელი პოეტის ფენომენი. ეხლა იწყება ზენ თვალის წინ რუსი სიმვოლისტების ისტორიაც. ალექსანდრ ბლოკის სიკვდილმა გახსნა ეს რკალი. იქნება იყო კიდევ ბევრის მაჩვენებელი, რომ ალექსანდრ ბლოკ მოკვდა ახალგაზრდა, ან და ისიც, რომ ის იყო რომანტიული. დღეს ანდრეი ბელლი სწერს ტომებათ მოგონებებს: ადგენ საფლავები: დოსტოვესკის და სოლოვიოვის.

ვალერი ბრიუსოვი სდგას, როგორც ჯამბაზი, რომელიც პირიდან უშვებს დამწვარ ქალღმერთს გველივით. ირკვევა, რომ ა. ბლოკის „კულიკოვოს პოლემ“ დაიწყო ანდრეი ბელლის „პეტერბურგი“, რომ ბლოკი იყო ანდრეი ბელლის ლორენცო მედიჩი, შთამგონებელი, მეცენატი და უფროსი ძმა.

რამდენი კიდევ სხვა ამბებია აქ მოყოლილი... და ა. ბლოკი ჩნდება, როგორც წერონი, რომელსაც კეთილშობილება მიმატებია... ეხლა რამდენ სიტყვის ვიაჩესლავ ივანოვ, რომელიც ამზადებს მონუმენტალურ მოგონებას ა. ბლოკზე.

ვინ იფიქრებდა, ვის ეზმანებოდა, რომ ყოველ ლექსს ჰქონდა ასეთი რომონტიკა, რომ გამოუთქმელი დარჩა უძირო ჭა და მხოლოდ ნაფერფლი იქცა ლექსად.

სულ ბოლოს განა გაკადნიერებული ვლადიმირ მაიაკოვსკი არ ამბობს ავტობიოგრაფიაში, რომ ის იქნებოდა უბრალო პროპაგანდისტი პრესნიას ქვერაიონის, რომ ის არ მოეწვია პოეზიისათვის დავით ბურლიუკს, რომელმაც პირდაპირ შეჰქმნა მისგან ოსტატიც და პოეტიც?

სიკვდილის შემდეგ გამოირკვა, რომ ველემირ ხლებნიკოვი „თავმჯდომარე დედამიწის ბურთის“, ბლუ გენია, ცეცხლი დაუქრობელი, იყო და დარჩება რუსულ ჭუჭყურისმის გამართლებად. გავიგოვრებ, რომ ალბად სასწულით მოხდა, რომ რუსეთის სიმვოლიზმმაც და ჭუჭყურისმმაც დაჰკარგეს მეთაური, გული დაცხრილული გენით: ალ. ბლოკ და ვ. ხლებნიკოვი.

ეს გამოტირილი გმირების აცოცხლებს ამ ეპოპეას.

გიჟი იქნება ის, ვინც იფიქრებს, რომ „ცისფერმა ყანწებმა“ მოასწრეს იმის თქმა, რაც უნდა ეთქვათ, ან და სთქვეს თუნდა შეათასედი იმის, რაც უნდა ეთქვათ.

ვარდა საერთო ბედისა, რომ მებრძოლი შკოლები ვერ სწურავენ თავიანთ შესაძლებლობას, ამას დაემატა ისიც, რომ საქართველოში პირველი იყო ასეთი მებრძოლი შკოლის შემოსვლა. „ცისფერი ყანწები“ ისე გრძნობდნენ თავს, როგორც ქვეყნის შემოქმედი შექმნის პირველ დღეს, როცა აგრაგნილი ქაოსი ეძებდა ფორმას. აპოლონის სახე რუსთავლის დაჩრდილეს საუკუნეებმა, ასეთ ეპოქების განმავლობაში ქართველ ერს თავისი ენაც დაუფიწყებია, ვინ იცის რამდენი ენა გამოვიცვალეთ ქალღეას შემდეგ?.. რუსთავლის შემდეგ მთელ მწერლობაში მოსჩანდა მხოლოდ ილია ჭავჭავაძე: მართალია ის იდგა, როგორც დარიალი, მას ეხეთქებოდა ყოველი შესაძლებლობა ქართული კულტურის ასახვისა, ის იყო ავტორი პროზის, პუბლიცისტი, ჟურნალისტი, ისტორიკოსი, ბანკირი, ორატორი, საზოგადო მოღვაწე, მეცენატი, პოლიტიკოსი და კიდევ სხვა, აგრეთვე პოეტიც, უფრო გამართლებული წიწამურით, მაგრამ ყველაფერი ეს არ იძლეოდა პაჭოსს: ეს ამოუცხველობა ქართული კულტურის შემდეგ დაეჯახა მეორე პოეტს გრიგოლ რობაქიძეს, მაგრამ სამოქალაქო ცხოვრების განვითარებამ, როცა პოლიტიკა ცალკე გამოიყო და უფრო და უფრო კიდევ პოეტის დაბადებულმა შეგნებამ მისცა მას საშუალება უფრო ემხილა თავისი პოეტის ბუნება (დამტკიცება ამისი არის საგანი 27 ტეზისიანი აპოლოგიის — „გრიგოლ რობაქიძე“)..

„ცისფერი ყანწები“ დამზადებული ტერორისტული დინამიტებით დარჩენ თავიანთ თავის ამარა: აკადემიის და კლასიციზმის მაგიერ ალაპარაკდნ ფილისტერები ოჯახებიდან: საკირო იყო დიდი ტაქტი, რომ ეს უდიდესი ლიტერატურული ჯვაროსნობა არ ჩაეთრიათ ამ ქაობში და ბრძოლა არ დაწვრილმალელებულიყო.

და დაიწყო ამოუცხველ კულტურის ხვერელების გავსება: როლი გრიგოლ რობაქიძის, რომელიც პოეზიის აგიტაციისათვის უნდა მისულიყო პროფესორის კათედრამდე, ლექსის ტეხნიკაში გაინაწილეს ყველა ყანწელებმა. და იმ დროს, როცა „დადამ“ და „ჭუჭყურისმმა“ დახსნეს ლექსი, ყანწელები ომებს იძლეოდნენ მართალი სონეტის წერისათვის. იმის მაგიერ, რომ ძველი ლექსთ

წყობა დანგრეულიყო, გრიგოლ რობაქიძე აკანონებს ქართული ლექსის ელემენტარულ ბუნებას: ლიტერატურაში ამას ეწოდება სიტყვიერების თეორია. ყანწელებს უხდებოდათ ძირს ჩამოგდება მეშხანური კრიტიკისა და პოეტებს დააწყებინეს ლექსზე წერა: მიუხედავად ამისა, რომ ეს ამბავი არც ისე შორია, დღეს, როგორც არავინ კითხულობს, ვინ ააშენა კავკასიონის ქედი, ისე არავინ კითხულობს, ვინ გადაადგო ქართულ მწერლობიდან მეშხანური კრიტიკა და შექმნა მოდერნისტული სტილი.

აღბად დიდიხნის მოთხოვნილება იყო ეს და ამოსასუნთქ ჰაერზე კი არავინ ფიქრობს:

ერთი მხრივ იმან, რომ ყანწელებს უხდებოდათ არა თავისი საქმის კეთება, მეორე მხრივ სამოქალაქო ომის ცეცხლმა და რევოლუციამ, რომელმაც მოუხსრო საქართველოში ამ პოეტებს შემოქმედების დაწყებისას და ამასთან ეს რევოლუცია ორგანიულად არ იყო გამოტანჯული ქართველ ხალხისგან, არამედ „მოვიდა ფოსტით პეტროგრადიდან“ (რაც ამჩნევია პროლეტარულ დემოკრატიულ პოეტებსაც) და აგრეთვე ქართულმა სამხრეთის ბუნებამ, რომელიც აკანონებს ზარმაცობას და უფრო მწვავეთ აყენებს სიცოცხლის პრბლემას—გამოიწვია ის, რომ ყანწელებს არ უთქვამთ საჯაროთ თავისი სიტყვა, როგორც ამისთვის იყვენ მოწოდებული: მთავარი მაინც რჩება ლიტერატურულ ფონის უქონლობა და ასპარეზის სივიწროვე.

აღბად შემდეგ ყანწელები გამოიტანებენ იმ წამებს, როცა ისინი მეტს ფიქრობდნენ „ცისფერი ყანწების სახელის მოგონებაზე, ვინემ აკაკი წერეთელი „თორნიკე ერისთავის“ დაწერაზე, როცა იყო ისეთი წამები ალტაცებისა და უდიდესი ინტამის, როცა ყოველი ყანწელი უარს იტყოდა „ჭაუსტი“ს გადაწერაზე, რომ თვითონ ყოფილაყო მისი ან მისი მადარი პოემის ავტორი...

ეს არის ისტორია ბოგემის, მისტიური ძმობის ორდენის, რომლის კონსტიტუციასაც მშრტო სიკვდილი დასწერს.

მაგრამ აქ სიტყვა ბოგემა მარტო სიტყვაა. სინამდვილეში კი ამას ახსოვს ათასი ტფილისში გათენებული ლამეები, რომელნიც უტხო პოეტების ოდებსაც იწევიდნენ. როდისმე აღბად პოეზიიში განკაცდებიან კონტრაბანდისტი ოპიოფავი სპარსელები.

ასე დააწყვეს ყანწელებმა დინამიტები და მოკიდეს ხელი მწერალთა კავშირის ორგანიზაციას... მაგრამ ძველი მწერლობა გამოდგა ბაზალეთის ტბა და პოეზიის მზე ვერ დასწვდა ზმანებულ აკვანს. რკინის პალო მხოლოდ კაბაბერის დროს ესობოდა მიწას: დღეს პოეზია თვითონ ებრძვის თავის თავს სასიკვდილოთ:

ქრამენტებით შეუძლებელია „ცისფერი ყანწების“ ისტორიის დაწერა: ყოველი ყანწელი თავის თავს გრძნობს ჯვაროსნათ და დაიწერება ეს ეპოპეა: ენლა წერილის დაწყებისთვის მე მინდა მოვიგონო ერთი ეპიზოდი: ეს იყო კაქე „იმედი“. ტფილისში ამ კაქედან დაიწყეს ყანწელებმა: მეორე საღამო მოაწყვეს რუსის ფუტურისტებმა: ილია ზდანიევიჩმა, ა. კრუჩინინმა, და ტერენტიევა, ეს საღამო იყო ფუტურისტული მხატვრობის. უმთავრესად აქ წარმოდგენილი იყო მეორე ზდანიევიჩი და ლადო გუდიაშვილი: მოხსენებას კითხულობდა „ფუტურისტულ სიტყვის ეზუიტი“ ა. კრუჩინინი. როდესაც ტფილისის აკადემიურმა წურბელებმა იჯერეს გული: (მახსოვს იყვენ მატემატიკის დოქტორი გ. ხარაზოვი და ს.

გორდეცი), როცა ფუტურისტების ქრონტი მოიხსნა და ა. კრუჩიონიხი ჩაბო-
და, როგორც მოგდებული კატა, სიტყვა აიღო გრიგოლ რობაქიძემ: ეს იყო ქა-
რიშხლის მოვარდნა: (ალბად ეს ღამე დაამახსოვრდა ა. კრუჩიონიხს, როცა გრი-
გოლ რობაქიძეს დაარქვა: Специалист по Апокалипсису и безумию)... არ
ვიცი იმ ღამეს ვისთვის ლაპარაკობდა გრიგოლ რობაქიძე: ამართლებდა ფუ-
ტურისტებს, თუ ამართლებდა თავის თავს, რომელიც ბედმა გასწირა ამ ღვაწ-
ლისთვის („подвиг“) ამოვესო ყველა ხრამები ქართული კულტურის და ხან-
დისხან ამისთვის მორიდებოდა პირდაპირ გზას...

ის ლაპარაკობდა გაცოფებული და ერთათ ერთი სიტყვა ბყო, როცა ის
თავის წინ არავის ხედავდა. მას უღალატა ორატორის ზომიერებამ, ის ყვირო-
და როგორც დაჭრილი ვეფხი: ეს იყო ღამე მართლა ტიუტჩევის ციკერონის:
Оратор римский говорил, сред бурь гражданских и тревоги, я поздно
встал и на дороге застигнут ночью Рима был“... ოხ, მართლაც იყო ეს
ღამე: როცა არ იყო მარტო სიტყვები, „слажен кто посетил сей мир в его
минуты роковые,“... его призвали всеблагие, как собеседника на пир“

ასეთი ღამის და საუბრის მოწყობა დაამტკიცა მარტო ლადო გუდია-
შვილმა, რომელიც ამ ღამის შემდეგ ჩაიკეტა თავის სახლში და დახატა გრი-
გოლ რობაქიძის პორტრეტი: ეს არის უდიდესი, რაც შეუქმნია ლადო გუდია-
შვილს: გრიგოლ რობაქიძე არწივის თავით, რომელსაც გადმოსდის ტვინი ბალ-
ღამივით და შუბლი შედრეკია ისე, თითქო მაცხოვარს ჩასცეს ლახვარი: ამ
ღამის სიშქონიის გადმოცემა არ შეიძლება, ეს ღამეც დაიკარგა ისე როგორც
ათასი ყანწელების ღამე, დამარწმუნებელი დღემდე დიდი პოეზიის ნიშნობაში...

ამ აპოკალიპსის ორკესტრიდან, რამდენიმე ქრახა დავიმახსოვრე: აქ იყო
ლაპარაკი ნიცშეს ინსტინქტების ანარქიაზე, ედგარ პოეს მიწის ქვესქნელის გა-
ქრეოლებაზე, გეოლოგიურ კატასტროფებზე, ამ ღამეს გრიგოლ რობაქიძის ასო-
ციაციებით დაიწერებოდა ლატრემონის „Poesies“ და დასტოვა ბეჭედი მალ-
დარორის რობაქიძეში გუდიაშვილმა: დასკვნა ასეთი იყო: ფუტურისტები გამა-
რთლებული არიან ცხოვრებით: თქვენ ამტკიცებთ, რომ ისინი შეგნებულად
ჯამბაზობენ: მაგრამ კარგი: თუ საუკეთესო ახალგაზრდობა: საფრანგეთის, რუ-
სეთის, საქართველოსი და შეიძლება მთელი ქვეყნისაც შეგნებულად ჯამბაზობს,
მით უარესი თვითონ ქვეყნისთვისო.

განა არ იყო ეს უდიდესი ტერორი?

ამ ღამეს გრიგოლ რობაქიძემ გახსნა თავისე მასკა: ამ ღამეს ის არ იყო
მთაწმიდელი, ღვაწლით შემოსილი, მასში დასძლია პოეტის უკიდურესობამ...
შეიძლებოდა ეს ღამე ყოფილიყო ქართული ფუტურიზმის დეკლარაცია: მაგრამ
ეს იყო წმიდა ანტონის ცდუნება.

ეს ღამე მართლა იყო იერონიმუსს ბოსხის ფანტასტიკიდან და ჩაბნე-
ლებული ესკურიალივით: ჩემთვის ის აქამდე დარჩა როგორც ნიშანი: მხო-
ლოდ უდიდესი სიყვარული, როგორც მეტრისადმი მამბედიებს ვსთქვა: რომ იმ
ღამეს გრიგოლ რობაქიძე დაჩენილიყო თავის თავის მიმდევარი: დადაიზმი უკვე
ფაქტი იყო საქართველოში. ეს იყო დაგუბებული იარის გახსნა, ბალღამის და-
წვეთება.

მართალია აქედან ახლოს არის თავის მკვლევლობამდე, მართალია მე გრი-
გოლ რობაქიძე მაფრთხილებდა ამისგან, და გადამწყვეტი მნიშვნელობაც ჰქონ-

და ჩემთვის ჩემ გამოსვლის დროს: თუნდა როცა დავით კაკაბაძემ მოაწყო ტფილისში მხატვრობის სალამო სუდეიკინთან ერთად და უნდოდა ეს ყოფილიყო პირველი ფუტურისტული სალამო, მე წავიკითხე დადაიზმის დეკლარაცია, მაგრამ მე აქამდე მახსოვს, რომ ნამდვილი და წმიდა გრიგოლ რობაქიძე იყო ის იმ ღამეს: მთელი შემდეგი მტკიცება, რომ დადაიზმი და ფუტურისმი არის ეშმაკის საქმე, რომ ა. კრუჩინიხი კინკაა, ჩემთვის არის მხოლოდ სქოლასტიკა...

ორი აზრი არ არსებობს იმის შესახებ, რომ ქართული პოეზია, როგორც ასეთი მოგებულა ამ ღვაწლით, აკი მეშხანი კრიტიკოსებიც აღიარებენ ჩვენ კულტურტრეგერობას ქართულ ლექსის საკითხში: მაგრამ ის მსოფლიო ხაზი, რომელიც უნდა გაემართა „ცისფერ ყანწებს“ გამრუდდა: ის პაქოსი, რომლისთვისაც ვიყავით ჩვენ მოწვეული იკითხება მხოლოდ იმ წიგნში, რომელსაც ჰქვია „ყანწების პროლოგომენი“...

ვაჟაფშაველა იყო უკანასკნელი ქართველი პოეტი, რომელმაც ამოწურა საქართველოს საკუთარ საშოს ნიადაგი. შემდეგში, როგორც არ დაიბადება მეორე კახაბერი, ისე არ იქნება მეორე ვაჟაფშაველა.

ყველაზე უფრო გასამასხრებელი საქართველოში არიან ვაჟას მიმდევარი პოეტები. მთა ერთხელ იფეთქებს ვულკანივით და შეიძლება ამოაგდოს იხტიოზავრი, სხვა დროს ის მშვიდია და მასზე ცხვრის ჯოგები ბალახს სძოვენ. ყოველი ცდარუსეთში ასეთი „მუყიკური პოეზიის“ აღდგენის, როგორც ესენია და კლიუფი, მარცხდება თავიდანვე, რომ არაფერი ითქვას პირველ პერიოდის აკნეიზმზე და ადამიზმზე: „ყანწების მისსია“ იყო და რჩება გამართოს ქართული პოეზია მსოფლიო რადიუსით:

რა არის დღეს პოეზია: რითი დაიწყეს ყანწელებმა და რას ამბობს დადა...

ტიციან ტაბიძე.

ამიერ-კავკასიის რკინის გზათა სამმართველო

ამით აცხადებს, რომ სამეურნეო-სამასალო სამსახურის შენობაში (ტფილისი ვაკის ქუჩა № 1). ამა 1923 წლის დეკემბრის 13-ს, დღის 12 საათზე დანიშნულია

== ფერილობითი საჯარო ვაჭრობა ==

სხვა და სხვა რკინულ საქონლის მოსამარაგებლად სამოქალაქო აღმაშენებლობისათვის (ურდულები, საკლიტულები, კრიუჩკები რაზები, სახელურები და გასაღებები) საერთო რიცხვით 17.275 ცალი, წყალსაზომი, ნავთსაზომი შუშა, საერთო რიცხვით 3.612 ცალი, და ბეჭდები რეზინისა სხვა და სხვა, საერთო რიცხვით 20.440 ცალი.

საჯარო ვაჭრობაში მონაწიეთობის მსურველებმა ამა წლის დეკემბრის 13-ს არა უგვიანეს 12 საათისა უნდა შემოიტანონ ფერილობითი განცხადება სამეურნეო-სამასალო სამსახურის სახელზე ზემოდ ნაჩვენებ მისამართით, ზედწარწერით: „13 დეკემბრის კონკურენციაზე ამა და ამა საქონლის მომარაგებისათვის“, —ან-და ეს განცხადება უნდა ჩაშვებულ იქნას განსაკუთრებულ ყუთში, რომელიც გამოკიდებულია სამსახურის შესავალ კარებთან.

სასურველია ნიმუშების წარმოდგენა. მომარაგების დაწვრილებითი ცნობები და პირობები, აგრეთვე ნივთების სპეციფიკაცია, რომელზედაც დანიშნულია საჯარო ვაჭრობა, შეიძლება გაცნობილ იქნას ყოველ დღე, უქმეებს გარდა, 10—12 საათამდის, ტფილისში—სამეურნეო-სამასალო სამსახური, ოთახი №№ 86 და 89 და მოსკოვში—სადოვია-სპასკია, 25, ოთახი 4 რკინის გზის წარმომადგენელ—კოსილოვთან.

Handwritten text in Georgian script, including a signature and a date: 1950.12.20

20 კაკ. ანგროსები.

შთავლბტი № 380-1000.